

REPUBLIKA SLOVENIJA
USTAVNO SODIŠČE

Številka: U-I-137/10-8
Datum: 3. 9. 2010

SKLEP

Ustavno sodišče je v postopku za preizkus pobude Krajevne skupnosti Ankaran, Krajevne skupnosti Mirna in drugih, ki jih zastopa mag. Miha Šipec, odvetnik v Ljubljani, na seji 3. septembra 2010

sklenilo:

- 1. Pobuda za začetek postopka za oceno ustavnosti Zakona o ustanovitvi občin ter o določitvi njihovih območij (Uradni list RS, št. 108/06 – uradno prečiščeno besedilo) se sprejme.**
- 2. Izvrševanje Akta Predsednika Državnega zbora Republike Slovenije o razpisu rednih volitev v občinske svete in redne volitve županov (Uradni list RS, št. 60/10) se v delu, ki se nanaša na volitve v Mestni občini Koper in v Občini Trebnje, zadrži. Organi Mestne občine Koper in organi Občine Trebnje v času zadržanja ohranijo mandat.**
- 3. Zadržanje iz prejšnje točke izreka začne učinkovati z vročitvijo tega sklepa Predsedniku Državnega zbora.**

Obrazložitev

A.

1. Pobudniki izpodbijajo Zakon o ustanovitvi občin ter o določitvi njihovih območij (v nadaljevanju ZUODNO), ker ne vsebuje določb o občini Ankaran in občini Mirna. Državni zbor je sprejel oceno, da območji izpolnjujeta zakonske pogoje za ustanovitev občine in na podlagi te ocene razpisal referendum za ugotovitev volje prebivalcev na teh območjih. Na obeh referendumih so prebivalci podprli ustanovitev nove občine. Na tej podlagi je Vlada Republike Slovenije vložila predlog sprememb in dopolnitev ZUODNO-G za ustanovitev obeh občin, ki pa ni bil sprejet, kasneje vložil predlog zakona za ustanovitev občine Ankaran prav tako ne, predlog zakona za ustanovitev občine Mirna pa je še v zakonodajnem postopku. Odklonitev sprejema oziroma nesprejem teh predlogov zakona naj bi pomenil kršitev načela enakopravnosti prebivalcev na teh območjih (drugi odstavek 14. člena Ustave), kršitev poštenega postopka obravnave njihovih predlogov (22. člen Ustave) ter onemogočanje pravice do sodnega varstva in do

pravnega sredstva (23. in 25. člen Ustave), saj zakon za tak položaj pravnega varstva sploh ne predvideva. Ker pravno stanje ni v skladu z voljo ljudi, izraženo na referendumu, naj bi izpodbijani zakon kršil tudi načelo iz 3. člena Ustave, po katerem ima oblast ljudstvo. Tako stanje naj bi protiustavno posegalo tudi v 9. in 138. člen Ustave, po katerih je v Sloveniji lokalna samouprava zagotovljena in jo prebivalci uresničujejo v lokalnih skupnostih, in naj bi kršilo tudi tretji odstavek 139. člena Ustave, po katerem se občina ustanovi z zakonom po poprej opravljenem referendumu, s katerim se ugotovi volja prebivalcev na določenem območju. Hkrati naj bi šlo tudi za kršitev 44. člena Ustave, ker naj bi bila izničena referendumska volja prebivalcev s teh območij in ker naj ti ne bi mogli sodelovati pri upravljanju javnih zadev na način, kot so se sami odločili v skladu z zakonom in Ustavo. Pobudniki poudarjajo, da naj bi nastanek takega protiustavnega stanja tik pred rednimi lokalnimi volitvami pomenil njegovo raztegnitev v nadaljnja štiri leta, saj morebitna kasnejša uskladitev ZUODNO sama po sebi lahko učinkuje šele na prvih naslednjih rednih lokalnih volitvah. Opozarjajo na še vedno obstoječo protiustavnost Mestne občine Koper ter na odločitve Ustavnega sodišča v zvezi z zavarovanjem posameznih predelov na območju Ankarana. Predlagajo absolutno prednostno obravnavo. Ustavnemu sodišču predlagajo, naj v izpodbijanem zakonu ugotovi protiustavno pravno praznino, do uskladitve zakona z Ustavo pa z načinom izvršitve odločbe zagotovi na obeh spornih območjih oblikovanje občine (sklicujejo se na odločbo Ustavnega sodišča št. U-I-294/98 z dne 12. 10. 1998, Uradni list RS, št. 72/98, in OdlUS VII, 185), in prav tako, da zadrži redne lokalne volitve v Mestni občini Koper in v Občini Trebnje, kar naj bi omogočilo njihovo izvedbo v ustavno usklajene občine.

B.

2. Ustavno sodišče je pobudo za začetek postopka za oceno ustavnosti ZUODNO sprejelo (1. točka izreka). V nadaljevanju postopka bo ocenilo njegovo skladnost z Ustavo. Pri tem bo zlasti ocenjevalo pomen predhodnih odločitev Državnega zbora v postopku za ustanovitev občine in izraženo voljo prebivalcev na referendumu za izvrševanje pristojnosti Državnega zbora, da občino ustanovi z zakonom. Upoštevalo bo tudi povezanost postopka ustanavljanja občine z lokalnimi volitvami, ki pomenijo vsebinsko uresničitev postopkov v zvezi z določanjem območja občine.

3. Hkrati je sklenilo zadržati Akt Predsednika Državnega zbora o razpisu rednih volitev v občinske svete in rednih volitev županov v delu, ki se nanaša na Mestno občino Koper in Občino Trebnje ter v času tega zadržanja ohraniti mandat organov v obeh sedanjih občinah. Z izvršitvijo tega Akta bi po oceni Ustavnega sodišča lahko nastale nepopravljive škodljive posledice, ker bi imela izvedba rednih volitev na območju teh občin za posledico nadaljnje vzdrževanje z Ustavo morebiti neskladnega stanja, kar že samo po sebi pomeni protiustavno in s tem škodljivo posledico. Zadržanje volitev sicer pomeni poseg v volilno pravico kot ustavno zavarovano vrednoto. Vendar je s tem zagotovljeno, da se v primeru morebiti ugotovljenega neskladja ZUODNO z Ustavo, redne lokalne volitve na teh območjih lahko izvedejo v občinah, ki bodo glede na postopek določanja območij občin v letu 2009 in 2010 skladne z Ustavo. Uskladitev območja občine z Ustavo, ne da bi bile izvedene volitve v organe občine, namreč še ne prinese uresničitve izvajanja pravice do lokalne samouprave v občini, ki je na novo ustanovljena. Ker bi odločitev Ustavnega sodišča v tej zadevi lahko vzpostavila obveznost preoblikovanja obstoječih občin, bi to v primeru izvedbe rednih volitev v teh

občinah lahko pomenilo tudi poseg v na novo podeljene mandate občinskim organom. To pa bi pomenilo težji poseg v volilno pravico in v izvajanje pravice do lokalne samouprave kot krajše podaljšanje mandata organov sedanjih občin in nekoliko krajši mandat organov v novo ustanovljenih občinah in občinah, iz katerih se bi te izločile (2. točka izreka).

4. Ustavno sodišče bo sprejeto pobudo obravnavalo absolutno prednostno.

C.

5. Ustavno sodišče je sprejelo ta sklep na podlagi tretjega odstavka 26. in 40. člena Zakona o Ustavnem sodišču (Uradni list RS, št. 64/07 – uradno prečiščeno besedilo – ZUstS) v sestavi: predsednik Jože Tratnik ter sodnici in sodniki dr. Mitja Deisinger, mag. Marta Klampfer, mag. Miroslav Mozetič, dr. Ernest Petrič, Jasna Pogačar in Jan Zobec. Sklep je sprejelo soglasno.

Jože Tratnik
Predsednik